

Gweithdrefn Uniondeb Academaidd

Gweithdrefn 05: 2019 Fersiwn 3.1

Mewn grym o: 1 Awst 2019

PRIFYSGOL
BANGOR
UNIVERSITY

Dyddiad	Yn Disodli	Disgrifiad o'r Newid
1 Awst 2019.	Fersiwn 2018.	Diweddariad cyffredinol.

Perchennog y Ddogfen	Cymeradwywyd Gan	Dyddiad y Cymeradwywyd	Amllder Adolygu
Swyddfa Llywodraethu a Chydymffurfio.	Pwyllgor Rheoliadau'r Senedd ac Achosion Arbennig.	9 Gorffennaf 2019.	Bob tair blynedd.

Sylwer: Mewn amgylchiadau eithriadol, ac yn amodol ar gymeradwyaeth Cadeirydd Pwyllgor Rheoliadau ac Achosion Arbennig y Senedd, gall cyfrifoldebau a neilltuir i Ysgolion, Penaethiaid Ysgol, Swyddogion Ysgol neu Bwyllgorau Ysgol yn y Weithdrefn hon gael eu mabwysiadu gan y Coleg, Deon y Coleg, Swyddogion y Coleg neu Bwyllgorau'r Coleg, yn y drefn honno, fel y bo'n briodol.

Gweithdrefn Uniondeb Academaidd

Bwriad y drefn hon yw hybu uniondeb academaidd ymhlith holl fyfyrwyr Prifysgol Bangor, ar y cyd ag ysgolion, staff, a'r myfyrwyr eu hunain.

Diffiniadau

1. Mae uniondeb academaidd yn golygu bod yn onest, yn ddibynadwy, yn ddiwyd, yn deg ac yn barchus, ac mae'n ymwneud â sicrhau cywirdeb gwaith myfyriwr ac, yn y pen draw, y wobwr a dderbyniant gan Brifysgol Bangor. Mae'r Weithdrefn Uniondeb Academaidd hon yn berthnasol i faterion mewn arholiadau a gwaith cwrs (yn cynnwys gwaith ysgrifenedig, llafar, traethodau hir a theses).
2. Mae camymddwyn academaidd yn cynnwys (ond nid yw'n gyfyngedig i) faterion llên-ladrad, cyd-dwylllo, twylllo, torri rheoliadau arholiadau, llunio data ffug, sefyll arholiad yn lle ymgeisydd arall neu ddefnyddio banciau neu felinau traethodau ar gyfer asesiadau.
3. Mae ymarfer academaidd gwael yn golygu gwendidau yn y ffordd y cyfeirir at waith eraill neu orddibyniaeth ar ddeunydd y cyfeirir ato gyda mewnbwn academaidd annibynnol annigonol gan y myfyriwr.

Gwybodaeth am y drefn hon

1. Mae'r drefn hon yn ymwneud â honiadau o gamymddwyn academaidd mewn arholiadau a gwaith cwrs, yn cynnwys asesu mewn cyrsiau nad ydynt yn arwain at gymhwyster.
2. Mae'r drefn hon yn ymwneud â holl fyfyrwyr cofrestredig Prifysgol Bangor, p'un a ydynt yn astudio yn y Deyrnas Unedig neu'n rhyngwladol gydag un o sefydliadau partner y Brifysgol. Nid yw'r drefn hon yn berthnasol i ddarpariaeth ddilysedig y Brifysgol, ond dylai trefniadau sefydliadau partner adlewyrchu'r drefn hon.
3. Caiff cyfrifoldebau ysgolion, staff a myfyrwyr eu rhestru yn Atodiad 1 ac Atodiad 2. Mae atal camymddwyn academaidd bob amser yn well na rhoi cosbau am ei gyflawni, ac mae Atodiad 1 a 2 yn cynnwys canllawiau i ysgolion, staff a myfyrwyr ynglŷn â sut mae osgoi camymddwyn academaidd, a sut i hyrwyddo uniondeb academaidd. Yn Atodiad 3 disgrifir sut y defnyddir Turnitin i ganfod llên-ladrad.
4. Pan wneir honiad o gamymddwyn academaidd, mae'n bwysig y bernir bod myfyriwr yn ddieuog oni cheir digon o dystiolaeth i brofi, ar sail tebygolrwydd, bod yr honiadau'n wir.
5. Gellir ystyried honiadau o gamymddwyn academaidd yn unig o fewn y rhaglen astudio y mae myfyriwr wedi cofrestru arni. Er enghraifft, ni ddylai honiadau a brofwyd o raglen israddedig gael eu dwyn ymlaen i raglen Meistr.
6. Os gwneir honiad o gamymddwyn academaidd ar ôl cyflwyno cymhwyster gan y

Brifysgol (neu ar ôl cwblhau cwrs nad yw'n arwain at gymhwyster), rhaid cyfeirio'r honiad at y Pennaeth Llywodraethu a Chydymffurfio. Bydd y Pennaeth Llywodraethu a Chydymffurfio yn penderfynu a oes angen cynnull Panel Ymchwilio i ystyried yr honiad.

Enghreiffiau

7. Dangosir enghreiffiau o gamymddwyn academiaidd isod. Enghreiffiau yw'r rhain, a gall gweithredoedd eraill ddod o dan y diffiniad cyffredinol o gamymddwyn academiaidd.

A. Enghreiffiau o gamymddwyn academiaidd mewn gwaith cwrs

- [i] **Llên-ladrad:** defnyddio heb eu cydnabod eiriau neu syniadau rhywun arall a'u cyflwyno i'w hasesu fel pe baent yn waith personol. Mae hyn yn cynnwys deunyddiau a gopiwyd o'r rhynggrwyd, ailysgrifennu deunydd a gyhoeddwyd heb gydnabod y ffynhonnell a chyfieithu deunyddiau.
- [ii] **Cydgynllwynio:** gweithio gyda rhywun arall i gyflwyno rhywfaint o waith rhywun arall, neu'r cyfan ohono, fel gwaith personol. Cynnig gweithio gyda rhywun i'w helpu trwy ysgrifennu a/neu gynnig rhywfaint o waith rhywun arall, neu'r cyfan ohono. Mae hyn hefyd yn wir pan fydd gwaith un myfyriwr yn cael ei gyflwyno yn enw myfyriwr arall neu pan fydd dau neu fwy o fyfyrwyr yn cyflwyno darn o waith sydd union yr un fath neu'n debyg iawn. Pan fydd yr awdur gwreiddiol yn ymwybodol o hyn, neu os yw'r awdur gwreiddiol wedi bod yn ddiotal ynghylch a allai'r gwaith gael ei gopïo, gellir ystyried bod y ddau fyfyrwr ar fai.
- [iii] **Llunio data ffug:** gwneud honiadau ffug ynglŷn â chynnal arbrofion, arsylwi, cyfweliadau neu gasglu a dadansoddi data trwy ddulliau eraill.
- [iv] Camliwio data, gan gynnwys dyfeisio data neu hepgor data.
- [v] Cyflwyno tystiolaeth ffug o amgylchiadau arbennig i Fwrdd Arholi.
- [vi] Gwneud ymchwil heb y gymeradwyaeth foesegol a/neu ganiatadau priodol eraill sydd eu hangen.
- [vii] Methu â chael cydsyniad priodol (fel y diffinnir hynny yn y Rheoliad Diogelu Data Cyffredinol, Deddf Diogelu Data 2018 a Pholisi Diogelu Data'r Brifysgol, yn ogystal â'r gweithdrefnau moeseg ymchwil) gan gyfranogwyr projectau ymchwil neu fethu â chydymffurfio â'r protocolau y cytunwyd arnynt o ran sicrhau a chofnodi cydsyniad.
- [viii] Cael dogfennau, a /neu dasgau aseiniad gan unigolion, cwmnïau neu asiantaethau a'u cyflwyno i'w hasesu fel pe baent yn waith personol, gan dalu am y gwaith fel rheol. Neu, cynnig cynhyrchu rhan o waith myfyriwr arall, neu'r cyfan ohono. Gelwir y gweithgareddau hyn yn dwyllo drwy gontract.
- [ix] Hunan lôn-ladrata: ailddefnyddio gwaith y cafwyd credyd ar ei gyfer eisoes yn y Brifysgol neu yn rhywle arall (oni bai y rhoddwyd caniatâd penodol i wneud hyn). Yr egwyddor hanfodol yn hyn o beth yw na ddylai unrhyw ddarn o waith cwrs a asesir orgyffwrdd yn sylweddol ag unrhyw ddarn arall o waith a asesir.

- [x] Hyrwyddo ffyrdd o dorri uniondeb academiaidd drwy rannu gwybodaeth gyda myfyrwyr eraill am ffyrdd o gyflawni camymddwyn academiaidd, neu drwy hwyluso camymddwyn academiaidd.

B. Enghreifftiau o gamymddwyn academiaidd mewn arholiadau

- [i] Mynd â deunydd nas caniateir, megis llyfr, papurau rhydd, ffôn symudol neu ddyfais clyfar i'r ystafell arholi.
- [ii] Cuddio gwybodaeth ar eu corff i fynd mewn i'r ystafell arholi, e.e. ysgrifennu gwybodaeth ar ddwylo, breichiau ac ati.
- [ii] Copïo gwaith rhywun arall mewn ystafell arholi.
- [iii] Cyfathrebu â rhywun arall mewn ystafell arholi.
- [iv] Sefyll arholiad yn lle ymgeisydd arall neu ganiatáu i rywun arall sefyll arholiad yn eich lle chi.
- [v] Cyflwyno sgrïpt arholiad fel pe bai'n waith gennych chi eich hun, er bod y sgrïpt yn cynnwys deunydd a luniwyd trwy ddulliau anawdurdodedig, gan gynnwys cydgynllwynio.
- [vi] Derbyn gwybodaeth gyfyngedig yn ymwneud â'r asesiad heb gymeradwyaeth goruchwyliwr yr arholiad.
- [vi] Cyflwyno tystiolaeth ffug o amgylchiadau arbennig i Fwrdd Arholi.

Amgylchiadau arbennig

8. Rhaid i fyfyrwyr roi gwybod i ysgolion am amgylchiadau arbennig pan maent yn digwydd, fel y gellir ymestyn dyddiadau cyflwyno gwaith cwrs neu newid y trefniadau ar gyfer arholiadau.
9. Ni ellir defnyddio amgylchiadau arbennig i gyfiawnhau camymddwyn academiaidd, ond gellir eu cymryd i ystyriaeth pan bennir cosb.
10. Gall myfyrwyr gyflwyno manylion am amgylchiadau arbennig pan mae honiad wedi caei ei wneud. Dim ond manylion sy'n uniongyrchol berthnasol i'r honiad ac amser y drosedd honedig y gall myfyrwyr eu cyflwyno. Rhaid i fyfyrwyr gyflwyno'r manylion, ynghyd â thystiolaeth ategol, cyn unrhyw gyfarfod yn ymwneud â'r honiad. Mae gan Gadeiryddion Byrddau Arholi a Phaneli Ymchwilio awdurdod i benderfynu ac asesu a yw tystiolaeth o'r fath yn ddilys, gan gymryd ffynhonnell y dystiolaeth a'r ffordd y cafodd ei chyflwyno i ystyriaeth. Bydd amgylchiadau arbennig a gyflwynir gan y myfyriwr yn cael eu cadw'n gyfrinachol, a'u rhannu'n unig fel bo'n briodol er mwyn ystyried achos y myfyriwr.

Cyfeirio honiadau o gamymddwyn academiaidd

11. Rhaid cyfeirio honiadau o gamymddwyn academiaidd, mewn arholiadau neu waith cwrs, at Gadeirydd y Bwrdd Arholi yn yr ysgol y mae'r myfyriwr yn astudio ynddi yn gyntaf. Yn achos darpariaeth sydd wedi'i breinio, gall y Cadeirydd anfon yr achos ymlaen at yr ysgol bartner. Rhaid i'r Cadeirydd gysylltu â'r ysgol sy'n gyfrifol am gyflwyno'r modiwl os yw'r honiad yn ymwneud â modiwl y tu allan i'r ysgol y mae'r myfyriwr yn astudio ynddi.
12. Os yw'r myfyriwr yn cyflawni camymddwyn academiaidd mewn arholiad, caiff y myfyriwr ei hysbysu, gorau oll o flaen tyst, y rhoddir gwybod am yr amgylchiadau. Mae'n rhaid caniatáu i'r myfyriwr barhau gyda'r arholiad. Mae'n rhaid nodi manylion

ac amser y digwyddiad ar y sgrïpt arholiad. Lle bo'n bosib, mae'n rhaid i'r arolygwr gymryd a chadw tystiolaeth sy'n ymwneud â'r camymddwyn academaidd honedig.

13. Os derbynnir honiadau pellach yn ymwneud â'r un myfyriwr cyn i Gadeirydd y Bwrdd Arholi ystyried honiad, gellir trin yr honiadau (boed mewn arholiadau ac/neu waith cwrs) fel rhai cyfamserol, a gellir ymchwilio iddynt gyda'i gilydd.

14. Wrth ystyried yr honiad o gamymddwyn academaidd, rhaid i Gadeirydd y Bwrdd Arholi ddewis un o'r opsiynau canlynol:

- i. **Peidio â chymryd camau pellach:** Rhaid dewis y llwybr hwnnw os nad oes tystiolaeth ddigonol i gyfiawnhau honiad o gamymddwyn academaidd.
- ii. **Dod i'r casgliad bod y myfyriwr wedi cyflawni ymarfer academaidd gwael:** Rhaid dewis y llwybr hwn os yw gwaith cwrs y myfyriwr yn cynnwys enghreifftiau o ymarfer academaidd gwael nad yw'n mynd mor bell â chamymddwyn academaidd. Os dewisir yr opsiwn hwn, dylid rhoi cofnod yn FyMangor (lle bo hyn yn berthnasol, neu fel arall ei gadw ar ffeil y myfyriwr) gan nodi'r drafodaeth.
- iii. **Cynnal ymchwiliad:** Rhaid dewis y llwybr hwn os yw'r camymddwyn academaidd honedig mewn gwaith i'w asesu, gan gynnwys arholiadau a gwaith cwrs:
 - Nad yw'n cyfrannu at y marc drwodd a thro a ddefnyddir i benderfynu dosbarth y cymhwyster. Er enghraifft, gwaith a asesir ar lefel 4 mewn gradd israddedig.
 - Sy'n rhoi 20 credyd neu lai mewn gwaith a asesir sy'n cyfrannu at y marc drwodd a thro a ddefnyddir i benderfynu dosbarth y cymhwyster. Er enghraifft, gwaith a asesir ar lefel 6 mewn gradd israddedig.

Rhaid cynnal yr ymchwiliad fel y disgrifir ym Mharagraffau 15-21. Ni ddylid dilyn y llwybr hwn os yw honiad blaenorol yn erbyn y myfyriwr wedi ei gadarnhau yn dilyn ymchwiliad gan ysgol neu gan Banel Ymchwilio.

- iv. **Cyfeirio'r honiad, drwy'r Pennaeth Llywodraethu a Chydymffurfio (neu enwebai), at Banel Ymchwilio:** Rhaid dewis y llwybr hwn ym mhob un o'r sefyllfaoedd canlynol:
 - Os cadarnhawyd honiad blaenorol yn erbyn myfyriwr yn dilyn ymchwiliad gan ysgol neu gan Banel Ymchwilio
 - Os yw'r honiad yn ymwneud â chydgyllwynio ac os yw honiad blaenorol yn erbyn o leiaf un o'r myfyriwr dan sylw wedi cael ei gadarnhau yn dilyn ymchwiliad gan ysgol neu gan Banel Ymchwilio.
 - Os yw'r honiad yn ymwneud â chamymddwyn academaidd mewn gwaith rhoi dros 20 credyd mewn gwaith a asesir sy'n cyfrannu at y marc drwodd a thro a ddefnyddir i benderfynu dosbarth y cymhwyster.

Os caiff honiad o gamymddwyn academaidd ei gyfeirio at y Pennaeth Llywodraethu a Chydymffurfio (neu enwebai), rhaid cynnwys manylion yr honiad penodol a wnaed yn erbyn y myfyriwr ynghyd â thystiolaeth o'r honiad, a ddylai fod wedi ei fynegeo a'i groesgyfeirio fel bo angen fel y bydd ei bwysigrwydd a'i berthnasedd yn glir i'r Panel. Gall y Pennaeth Llywodraethu a Chydymffurfio ofyn am fwy o wybodaeth cyn caniatáu i honiad gael ei gyflwyno i Banel Ymchwilio. Rhaid darparu manylion hefyd am unrhyw honiadau blaenorol, ar ddalen ar wahân, fel y gall rhain gael eu

hystyried gan Banel Ymchwilio os cadarnheir honiad. Ar y ddalen a ddarperir gall yr ysgol hefyd gynnwys unrhyw wybodaeth a all fod yn berthnasol i'r Panel Ymchwilio pan mae'n penderfynu ar gosb.

- v. Pan fo'r honiad o gamymddwyn academaidd yn ymwneud â myfyriwr o Brifysgol Bangor sy'n astudio yn un o sefydliadau partner y Brifysgol, rhaid i'r honiad cychwynnol gael ei ystyried gan Bennaeth yr Ysgol (neu uwch aelod staff academaidd cyfatebol). Mae'r opsiynau sydd ar gael i Bennaeth yr Ysgol (neu aelod staff cyfatebol) fel y nodir yn adran i-iv uchod.

Y drefn ar gyfer ymchwiliad ysgol gan Gadeirydd Bwrdd Arholi

15. Rhaid i Gadeirydd y Bwrdd Arholi wahodd y myfyriwr i gyflwyno ymateb ysgrifenedig i'r honiad, drwy lythyr neu e-bost. Mae'n rhaid i'r myfyriwr ymateb o fewn 5 diwrnod gwaith.
16. Rhaid i Gadeirydd y Bwrdd Arholi ystyried yr holl dystiolaeth sydd ar gael, a chaiff ymgynghori ag aelodau staff academaidd. Fel rhan o'r ymchwiliad, gall Cadeirydd y Bwrdd Arholi wahodd y myfyriwr i gyfarfod. Gall y myfyriwr ddod ag aelod o'r staff academaidd, aelod staff neu swyddog o Undeb y Myfyrwyr, neu fyfyrwr arall, gydag ef neu hi. Yn y cyfarfod gellir gofyn cwestiynau i'r myfyriwr i gadarnhau mai eu gwaith hwy eu hunain yw'r gwaith dan sylw.
17. Rhaid i Gadeirydd y Bwrdd Arholi ddewis un o'r opsiynau canlynol:
 - Dod i'r casgliad nad yw'r honiad o gamymddwyn academaidd wedi ei brofi ac na ddylid cymryd dim camau pellach.
 - Dod i'r casgliad nad yw'r honiad o gamymddwyn academaidd wedi ei brofi ond bod y myfyriwr wedi cyflawni ymarfer academaidd gwael. Rhaid defnyddio cosb fel y disgrifir isod, ac yn Atodiad 4 y ddogfen hon.
 - Cyfarwyddo arholwyr i roi marc gan anwybyddu'r rhan honno o'r gwaith sydd i'w asesu y mae camymddwyn academaidd wedi effeithio arni (e.e. testun wedi'i lôn-ladrata). Mae'r dewis hwn yn briodol pan fo'r camymddwyn academaidd yn effeithio ar gyfran fechan o'r testun yn unig.
 - Rhoi marc sero (0%) am yr elfen lle digwyddodd y camymddwyn academaidd. Mae'r dewis hwn yn briodol lle mae'r camymddwyn academaidd yn effeithio ar gyfran sylweddol o'r testun, **a/neu lle** bernir bod y camymddwyn academaidd yn fwriadol.
 - Rhoi marc sero (0%) am yr elfen lle digwyddodd y camymddwyn academaidd. Mae'r dewis hwn yn briodol (a) pan fo'r camymddwyn academaidd yn arbennig o ddifrifol neu (b) lle bo dystiolaeth o gamymddwyn academaidd sylweddol ym mhob un o'r elfennau a asesir o fewn modiwl **ac** y bernir bod y camymddwyn academaidd yn fwriadol.

Ni ddylid pennu unrhyw gosb sy'n fwy na dyfarnu marc o sero (0%) am y modiwl(au) lle profwyd bod camymddwyn academaidd wedi digwydd.

Rhaid i Gadeirydd y Bwrdd Arholi benderfynu hefyd a ganiateir i'r myfyrwyr gyflwyno gwaith i'w ailasesu (fel y disgrifir ym mharagraffau 18-19).

18. Os rhoddir cosb (fel y disgrifir ym mharagraff 17 ac Atodiad 4) ar fyfyrwyr yn nwy flynedd gyntaf rhaglen israddedig (neu yn nhrydedd flwyddyn rhaglen bedair blynedd), rhaid i Gadeirydd y Bwrdd Arholi ystyried a ddylid cyflwyno unrhyw argymhellion i

Fwrdd Arholi'r Senedd yn ymwneud ag ailasesu yn y modiwlau yr effeithiodd y camymddwyn academaidd arnynt. Os na ddarperir unrhyw argymhellion, rhaid gweithredu'r drefn a geir yn y Rheoliadau i Raglenni Hyfforddedig.

19. Os rhoddir cosb (fel y disgrifir ym mharagraff 17 ac Atodiad 4) ar fyfyrwyr ym mlwyddyn olaf rhaglen israddedig, neu fyfyrwyr ar raglen Meistr hyfforddedig, rhaid i Gadeirydd y Bwrdd Arholi benderfynu a ganiateir i'r myfyriwr gyflwyno gwaith i'w ailasesu a pha elfennau i'w hasesu o'r modiwl y dylid eu hailgyflwyno. Rhaid i'r Cadeirydd ystyried goblygiadau posib y penderfyniad ar allu'r myfyriwr i gyflawni gofynion y cymhwyster.
20. Mae'n rhaid i Gadeirydd y Bwrdd Arholi roi gwybod i'r myfyriwr yn ysgrifenedig am y penderfyniad a'r hawl i apelio.
21. Os caiff honiad o gamymddwyn academaidd ei gadarnhau, rhaid cofnodi'r penderfyniad fel nodyn cyfrinachol ar FyMangor (lle bo hyn yn berthnasol, neu fel arall ei gadw ar ffeil y myfyriwr).

Trefn ar gyfer Panel Ymchwilio Prifysgol

22. Caiff Panel Ymchwilio ei gynnull gan Ysgrifennydd a enwebir gan y Pennaeth Llywodraethu a Chydymffurfio. Rhaid cynnull Panelau ac ni all ystyried yr achos ar sail cyfathrebu electronig yn unig.
23. Bydd yr Ysgrifennydd yn hysbysu'r myfyriwr a'r Tiwtor Personol (neu aelod staff perthnasol mewn sefydliadau partner) yn ysgrifenedig o'r honiad ac y bydd Panel Ymchwilio yn ystyried yr achos.
24. Bydd aelodaeth y Panel Ymchwilio yn cynnwys:
 - Tri aelod o'r staff academaidd a benodir gan y Senedd (caiff unrhyw un o'u plith fod yn Gadeirydd). Rhaid i'r aelodau fod o'r tu allan i ysgol y myfyriwr.
 - Llywydd Undeb y Myfyrwyr (neu ei enwebai)
25. Rhaid i Ysgrifennydd y Panel:
 - i. Hysbysu aelodau'r Panel Ymchwilio o ddyddiad, lle ac amser y cyfarfod, a rhoi iddynt fanylion yr honiad ac unrhyw ddatganiadau neu ddogfennau.
 - ii. Hysbysu'r myfyriwr o'r dyddiad, y lle a'r amser y mae'r Panel Ymchwilio'n bwriadu cyfarfod, a bod gan y myfyriwr hawl i gael ei gynrychioli/ei chynrychioli neu i ddod â rhywun i'r gwrandawriad, i glywed yr holl dystiolaeth, i alw a holi tystion, ac i gyflwyno dystiolaeth arall, yn cynnwys dystiolaeth o amgylchiadau lliniarol.
 - iii. Hysbysu'r ysgol a gyfeiriodd yr honiad o'r dyddiad, y lle a'r amser y mae'r Panel Ymchwilio'n bwriadu cyfarfod.
 - iv. Anfon dogfennau at aelodau'r Panel, y myfyriwr a chynrychiolydd yr ysgol.
 - vi. Lle mae'r Panel Ymchwilio yn ymwneud â myfyriwr sy'n astudio yn un o bartneriaid rhyngwladol y Brifysgol, rhaid gwneud trefniadau i sicrhau, lle y dymunant wneud hynny, y gall y myfyriwr ymuno â'r cyfarfod trwy Skype neu debyg.
26. Rhaid i fyfyrwr sy'n bwriadu dod â rhywun gydag ef/gyda hi ac/neu gael ei gynrychioli/ei chynrychioli roi gwybod yn ysgrifenedig i'r Ysgrifennydd ynghylch enw'r sawl fydd yn dod gydag ef/gyda hi ac/neu ei gynrychioli/ei chynrychioli o leiaf 3 diwrnod gwaith llawn cyn y cyfarfod. Caniateir i fyfyrwyr fod yn bresennol drwy

Skype/fideo gynadledda, a gallant anfon cynrychiolydd hefyd; ond dylid rhoi prawf ymlaen llaw ar gryfder y cysylltiad a dylai cyswllt llinell ffôn arferol fod ar gael wrth gefn.

27. Mae gan y myfyriwr hawl i ofyn am gael gohirio'r cyfarfod lle ceir amgylchiadau lliniarol. Mae angen rhybudd o fan leiaf 3 diwrnod gwaith llawn i hynny. Ni ellir gohirio cyfarfod Panel heblaw bod y myfyriwr yn gallu darparu tystiolaeth ddogfennol foddhaol o amgylchiadau lliniarol sy'n ei rwystro ef/ei rhwystro hi rhag bod yn bresennol. Rhaid i'r Ysgrifennydd ymgynghori â Chadeirydd y Panel i benderfynu a yw'r amgylchiadau lliniarol a gyflwynwyd yn ddigonol i gyfiawnhau gohirio cyfarfod y Panel. Bydd Ysgrifennydd y Panel yn anfon yr holl ohebiaeth yn ymwneud â'r honiad i gyfeiriad post y myfyriwr fel ag y mae yng nghofnodion y Brifysgol, neu, os yw amgylchiadau'n gofyn hynny, i gyfeiriad e-bost y myfyriwr. Pan fydd (a) myfyriwr yn methu â bod yn bresennol yn y cyfarfod ar yr amser a bennwyd neu (b) heb gysylltu â'r Ysgrifennydd o leiaf 3 diwrnod gwaith llawn cyn yr amser a bennwyd i gyfarfod y Panel neu (c) os nad oes amgylchiadau lliniarol digonol, fel rheol bydd cyfarfod y Panel yn mynd yn ei flaen yn absenoldeb y myfyriwr.
28. Dim ond gyda chaniatâd y Cadeirydd y gellir cyflwyno unrhyw dystiolaeth a ddaw i law ar ddyddiad cyfarfod y Panel, yn cynnwys manylion amgylchiadau arbennig.
29. Swyddogaethau'r Panel Ymchwilio yw:
- i. Ystyried y dystiolaeth a gyflwynwyd iddo am yr honiad o gamymddwyn academiaidd.
 - ii. Penderfynu a yw'r honiad wedi cael ei gadarnhau ai peidio. Fel rheol, deuir i'r penderfyniad hwnnw ar ôl pwyso a mesur ar sail tebygolrwydd.
 - iii. Penderfynu beth yw'r gosb a roddir, os profir yr honiad.
30. Mewn achosion lle cyhuddir dau neu fwy o fyfyrwyr o droseddau sy'n gysylltiedig â'i gilydd, megis mewn achos o gydgyllwynio, gall y Cadeirydd benderfynu ymdrin â'r achosion gyda'i gilydd. Fodd bynnag, rhaid rhoi cyfle i bob myfyriwr ofyn am wrandawriad ar wahân i bob achos.
31. Mewn Panel Ymchwilio:
- Rhaid i'r Cadeirydd:
 - Sicrhau bod pob aelod o'r Panel, y myfyriwr ac unrhyw un arall sy'n bresennol yn y cyfarfod, yn cael ei gyflwyno.
 - Amlinellu'r drefn a ddilynrir gan y Panel Ymchwilio. Darllen yr honiad sydd wedi ei wneud yn erbyn y myfyriwr.
 - Rhaid i fyfyrwyr gael cyfle i ddatgan a ydynt am herio'r honiad.
 - Bydd cynrychiolydd o'r ysgol sy'n gyfrifol am y modiwl yn cyflwyno'r dystiolaeth sy'n cefnogi'r honiad.
 - Mae'n rhaid i'r myfyriwr gael hawl i gael ei g/chynrychioli neu ddod â rhywun gydag ef/hi, i glywed yr holl dystiolaeth ynglŷn â'r honiad(au), i alw ac i holi tystion, ac i gyflwyno tystiolaeth arall. Gall y myfyriwr gwestiynu cynrychiolydd yr ysgol. Gall y Cadeirydd wahodd cyfraniadau gan yr unigolyn sy'n dod gyda'r myfyriwr.
 - Caiff aelodau'r Panel Ymchwilio ofyn cwestiynau i'r myfyriwr, i'r Ysgrifennydd ac i gynrychiolydd yr ysgol.
32. Rhaid i'r Panel Ymchwilio ystyried a yw'r honiad wedi'i brofi ai peidio. Er mwyn profi'r honiad, nid yw'n ofynnol i'r Panel brofi bod y myfyriwr wedi bwriadu cymryd rhan

mewn gweithred o gamymddwyn academiaidd , ond gall prawf ychwanegol o fwriad fod yn berthnasol i'r Panel wrth iddo bennu cosb briodol.

33. Cyn iddo benderfynu p'un a yw'r honiad wedi'i gadarnhau ai peidio, ni ddylai'r Panel Ymchwilio fel rheol gael gwybod am unrhyw dystiolaeth o honiadau blaenorol am gamymddwyn academiaidd a gafodd eu cadarnhau. Fodd bynnag, rhaid hysbysu'r Panel cyn pennu'r gosb. Mewn achosion eithriadol, cyn i'r Panel roi ei ddyfarniad gellir datgelu tystiolaeth o weithredoedd blaenorol o gamymddwyn academiaidd a brofwyd os yw'r dystiolaeth honno:
 - i. Yn gwrthbrofi honiad gan y myfyriwr/cynrychiolydd ynglŷn â chymeriad da blaenorol.
 - ii. Yn berthnasol i'r honiad dan sylw (heblaw am ddangos yn unig fod tuedd i gyflawni'r gweithredoedd honedig yn natur y myfyriwr) ac nad yw ei heffaith niweidiol yn gorbwyso ei gwerth fel tystiolaeth.
34. Fel rheol bydd y cosbau fel y cânt eu diffinio yn Atodiad 4, ond gall y Panel roi cosbau eraill yn ôl ei ddoethineb, ac ar sail cosbau/penderfyniadau blaenorol. Gall y cosbau hynny gynnwys pennu marc sy'n anwybyddu'r rhan honno o'r gwaith a asesir y mae camymddwyn academiaidd wedi effeithio arno, rhoi marc o sero (0%) am y modiwl lle bu camymddwyn academiaidd, gostwng y dosbarthiad gradd o un dosbarth, a diarddel y myfyriwr o'r Brifysgol.
35. Lle bo honiad wedi'i brofi a'r Panel yn bryderus y gall hyn effeithio ar addasrwydd y myfyriwr i ymarfer ar raglen broffesiynol, gellir cyfeirio'r achos i'w ystyried dan y drefn Addasrwydd i Ymarfer (neu'r hyn sy'n cyfateb iddi).
36. Os yw'r Panel yn rhoi cerydd ffurfiol, gall y Panel argymhell bod yn rhaid i'r myfyriwr gael cyngor gan aelod priodol o'r staff academiaidd, er mwyn sicrhau y caiff achos y weithred (e.e. arfer academiaidd gwael) ei drafod gyda'r myfyriwr, ac na ellir wedyn ystyried unrhyw drosedd gyffelyb arall ganddo/ ganddi yn y dyfodol fel un 'anfwriadol'.
37. Gall Cadeirydd y Panel Ymchwilio hysbysu'r myfyriwr ar lafar wedyn o benderfyniad y Panel. Rhaid i'r Ysgrifennydd hysbysu'r myfyriwr yn ysgrifenedig o benderfyniad y Panel Ymchwilio a, lle bernir bod yr honiad wedi ei brofi, o'r gosb a roddir ac o hawl y myfyriwr i apelio.
38. Lle bernir bod yr honiad wedi'i brofi, rhaid i'r Ysgrifennydd hysbysu ysgol y myfyriwr fel y gall y Bwrdd Arholi benderfynu ar ganlyniad cyffredinol y myfyriwr yng ngoleuni'r gosb a roddwyd gan y Panel Ymchwilio.

Prosesau Arholi

39. Os bydd ymchwiliad i achos o gamymddwyn academiaidd honedig ar y gweill ar adeg cyfarfod y Bwrdd Arholi, rhaid i'r Bwrdd ohirio ystyried canlyniadau'r myfyriwr hyd nes bydd y Cadeirydd y Bwrdd Arholi neu'r Panel Ymchwilio wedi ystyried yr achos.
40. Mae gan Fyrddau Arholi yr awdurdod i ddileu canlyniad a gyhoeddwyd o'r blaen, ac i gyhoeddi rhestr lwyddo atodol, os bernir bod achos o gamymddwyn academiaidd wedi ei gadarnhau ar ôl cyhoeddi'r rhestr lwyddo wreiddiol.

Apeliadau yn erbyn penderfyniad Cadeirydd y Bwrdd Arholi.

41. Caiff apeliadau yn erbyn penderfyniad Cadeirydd y Bwrdd Arholi eu hystyried gan Banel Ymchwilio'r Brifysgol. Rhaid cyflwyno apeliadau'n ysgrifenedig i'r Pennaeth Llywodraethu a Chydymffurfio o fewn 10 diwrnod gwaith i'r dyddiad yr hysbysir y

myfyriwr o'r penderfyniad. Bydd y Pennaeth Llywodraethu a Chydymffurfio (neu enwebai) yn cynnull Panel Ymchwilio i ystyried yr Apêl. Bydd y Panel Ymchwilio yn gwrandao ar yr apêl fel unrhyw achos arall o gamymddwyn academiaidd a bydd yn penderfynu a ddylid cadarnhau'r Apêl; cadarnhau penderfyniad Cadeirydd y Bwrdd Arholi; neu gadarnhau'r honiad a diwygio'r gosb a bennwyd gan Gadeirydd y Bwrdd Arholi.

Apeliadau yn erbyn penderfyniad Panel Ymchwilio'r Brifysgol.

42. Caiff apeliadau yn erbyn penderfyniad Panel Ymchwilio eu hystyried gan y Dirprwy Is-ganghellor (Addysg a Phrofiad Myfyrwyr). Rhaid cyflwyno apeliadau'n ysgrifenedig i'r Pennaeth Llywodraethu a Chydymffurfio o fewn 14 diwrnod i'r dyddiad yr hysbysir y myfyriwr o'r penderfyniad. Bydd y Pennaeth Llywodraethu a Chydymffurfio (neu enwebai) yn anfon yr apêl at y Dirprwy Is-ganghellor (Addysg a Phrofiad Myfyrwyr).
43. Ystyrir apeliadau am y rhesymau a ganlyn yn unig:
- Diffygion neu afreoleidd-dra yn y modd y cynhaliwyd y drefn a ddefnyddiwyd i ystyried yr honiad o gamymddwyn academiaidd a lle gallai'r diffygion, yr afreoleidd-dra neu'r cyngor fod wedi effeithio ar y penderfyniad.
 - Amgylchiadau arbennig sy'n gysylltiedig â'r penderfyniad. Rhaid i'r apelydd egluro pam na wnaed y cyfryw amgylchiadau arbennig yn hysbys i'r pwyllgor tra oedd wrthi'n ystyried yr honiad. Lle gallai myfyriwr fod wedi rhoi gwybod am amgylchiadau arbennig, ond na wnaeth hynny, ni all wedyn roi'r rhesymau hyn fel sail dros apelio.
44. Bydd y Dirprwy Is-ganghellor (neu'r sawl a enwebir ganddo/ganddi) yn ymchwilio i'r pryderon er mwyn casglu gwybodaeth berthnasol a llawn cyn dyfarnu ynghylch yr apêl.
45. Gall y Dirprwy Is-ganghellor ddod i un o'r casgliadau canlynol:
- i. Peidio â chadarnhau'r apêl.
 - ii. Rhaid newid y penderfyniad gwreiddiol.
 - iii. Rhaid cyfeirio'r apêl at Banel Ymchwilio a fydd yn cynnwys aelodau na fuont yn ymwneud â'r achos o'r blaen.
46. Fel rheol, ni chaniateir apeliadau yn erbyn penderfyniad Panel Ymchwilio a gynullwyd dan baragraff 45.
47. Pan fo'r drefn apelio wedi'i chwblhau, gall myfyriwr gyflwyno cwyn i Swyddfa'r Dyfarnwr Annibynnol (OIA).¹ Mae Swyddfa'r Dyfarnwr Annibynnol dros Addysg Uwch (OIA) yn rhedeg cynllun annibynnol i adolygu cwynion myfyrwyr. Mae Prifysgol Bangor yn aelod o'r cynllun hwnnw. Os ydych yn anfodlon ar y canlyniad a gawsoch gan Brifysgol Bangor, efallai y gallwch ofyn i'r OIA adolygu'r achos. Cewch ragor o wybodaeth ynglŷn â gwneud cwyn i'r OIA, yr hyn y gall a'r hyn na all edrych arno a'r hyn y gall ei wneud i unioni pethau, yma: <https://www.oiahe.org.uk/students>.
- Fel rheol rhaid i chi fod wedi cwblhau'r weithdrefn hon cyn i chi gwyno i'r OIA. Bydd Prifysgol Bangor yn anfon llythyr atoch o'r enw 'Llythyr Cwblhau Gweithdrefnau' ar ôl ichi gyrraedd diwedd y prosesau hyn ac nid oes dim camau pellach y gallwch eu

¹ Gall myfyriwr gwyno i'r OIA os ydynt, neu os oeddynt, yn fyfyrwr a gofrestrwyd ym Mhrifysgol Bangor, neu os oeddent yn astudio am gymhwyster a roddir gan Brifysgol Bangor. Mae'r term "myfyriwr" yn cynnwys hyfforddeion, prentisiaid a rhai sy'n astudio mewn campws tramor am un o gymwysterau Prifysgol Bangor.

cymryd yn fewnol. Os na chaiff eich cwyn/apêl ei chadarnhau, bydd Prifysgol Bangor yn cyflwyno Llythyr Cwblhau Gweithdrefnau yn awtomatig. Hyd yn oed os caiff eich cwyn/apêl ei chadarnhau neu ei chadarnhau'n rhannol cewch ofyn am Lythyr Cwblhau Gweithdrefnau gan Brifysgol Bangor os dymunwch. Cewch ragor o wybodaeth am Lythyrau Cwblhau Gweithdrefnau a phryd y gallech ddisgwyl derbyn un, yma: <https://www.oiahe.org.uk/providers/completion-of-procedures-letters>.

I ddod â chwyn gerbron yr OIA, mae angen i chi gyflwyno Ffurflen Gwyno'r OIA a honno wedi'i chwblhau cyn pen 12 mis wedi ddyddiad penderfyniad terfynol Prifysgol Bangor (sef dyddiad y Llythyr Cwblhau Gweithdrefnau fel arfer), ac fel rheol bydd angen i chi anfon eich Llythyr Cwblhau Gweithdrefnau at yr OIA. Gellwch lawrlwytho Ffurflen Gais y Cynllun o wefan yr OIA www.oiahe.org.uk.

Atodiad 1 Cyfrifoldebau Ysgolion a Staff

1. Mae'n rhaid i Bennaeth yr Ysgol sicrhau bod trefniadau'n bodoli yn yr ysgol i hyfforddi'r holl staff sy'n marcio gwaith myfyrwyr ar faterion yn ymwneud â chamymddwyn academaidd, i hyrwyddo uniondeb academaidd ac i weld beth yw'r anghenion hyfforddi.
2. Rhaid hysbysu staff:
 - a. O'r angen am ddealltwriaeth a chefnogaeth i fyfyrwyr sy'n cyflawni camymddwyn academaidd oherwydd rhesymau allanol, e.e. straen, teimlo na allant geisio cymorth, diffyg sgiliau astudio, rheoli amser gwael, diffyg hyder i fynegi eu syniadau eu hunain, diffyg dealltwriaeth o ofynion aseiniadau, anableddau (hysbys neu anhysbys), materion iechyd neu bersonol, anawsterau iaith, ac amrywiadau diwylliannol;
 - b. Bod unrhyw fesurau lliniaru yn berthnasol i'r cosbau a bennir ar ôl canfod camymddwyn academaidd ac nid i'r penderfyniad ynghylch a yw {cam4} camymddwyn academaidd wedi digwydd;
 - c. Am ganllawiau'r Asiantaeth Sicrhau Ansawdd (QAA) ar *Contractio i Dwylo mewn Addysg Uwch*;
 - d. Am fodolaeth y prif safleoedd lle gall myfyrwyr brynu traethodau a thrwy hynny contractio i dwylo, a'r angen i sicrhau bod unrhyw hysbysebion y gwyddys amdanynt am safleoedd o'r fath yn cael eu tynnu i lawr ar unwaith a / neu hysbysu'r Gwasanaethau TG fel y gellir blocio'r safleoedd;
3. Rhaid i bob ysgol fod â Swyddog Camymddwyn Academaidd.
4. Dylai staff:
 - a. Ystyried sut mae myfyrwyr yn cael eu targedu gan 'fanciau' neu 'felinau' traethodau, a cheisio pwysleisio'r sgiliau trosglwyddadwy a geir drwy arholiadau ac aseiniadau y gellir eu defnyddio yng ngyrfa myfyrwyr yn y dyfodol.
 - b. Tynnu sylw myfyrwyr at y dulliau hysbys a ddefnyddir gan gwmnïau/melinau ysgrifennu traethodau a fydd yn cynnwys datganiadau cydymdeimladol ffug, sgysiau pop-up cyfeillgar, tystebau ffug, enwau nifer o gwmnïau sy'n rhoi'r argraff o farchnad rydd, a gwobrwyon deniadol i ddenu cwsmeriaid newydd a chwsmeriaid blaenorol.
 - c. Annog myfyrwyr i beidio â defnyddio gwasanaethau prawfddarllen, cyfieithu, a gwasanaethau allanol eraill, a allai arwain at waith wedi'i olygu'n drwm neu ei ailysgrifennu gan rai heblaw'r myfyriwr;
 - d. Annog myfyrwyr i roi gwybod i diwtoriaid neu staff eraill y Brifysgol am gwmnïau o'r fath sy'n ceisio eu denu.

Dylai staff, mewn sefyllfa gyfrinachol un-i-un, gyfeirio myfyrwyr at y Ganolfan Sgiliau Astudio a all helpu myfyrwyr i wella eu sgiliau cymryd nodiadau, sgiliau mewn arholiadau a chyflwyno, sgiliau cynllunio a rheoli amser, sgiliau mathemateg ac ystadegau, defnyddio tystiolaeth a chyfeirio ati'n briodol, cael hyd i ffynonellau perthnasol, saernïaeth ac arddull traethodau/adroddiadau, datblygu dadl, darllen ac ysgrifennu beirniadol, sgiliau hunan-olygu, a defnyddio sylwadau a meini prawf asesu.

Dylai staff fod yn ymwybodol bod y Llyfrgell yn cynnig modiwlau, gweithdai, ac apwyntiadau i grwpiau bychain neu unigolion, i roi cymorth gyda defnyddio adnoddau priodol, canllawiau ar dechnegau chwilio, strategaethau ar gyfer cyflawni ymchwil o

ansawdd da, cyngor ar lèn-ladrad a chyfeirio, defnyddio offer cyfeirio fel Mendeley, cefnogaeth gydag adolygiadau systematig, hawlfraint, a chael cyhoeddi eich gwaith. Mae diddordeb a phresenoldeb ar ei uchaf pan gynhelir sesiynau ar y cyd â thiwtoriaid.

5. Mae staff sy'n marcio gwaith myfyrwyr yn gyfrifol am adnabod llên-ladrad a chamymddwyn academaidd, a gallant ddefnyddio pa bynnag dulliau a ystyrir yn briodol ac unrhyw dulliau gweithredu penodol a gaiff eu mabwysiadu gan yr ysgol (gweler yn arbennig Atodiad 3 ynghylch Turnitin) i godi ymwybyddiaeth ynghylch camymddwyn academaidd ac uniondeb academaidd.
6. Rhaid i holl lawlyfrau myfyrwyr gynnwys datganiadau ynglŷn â chamymddwyn academaidd. Rhaid i lawlyfrau gynnwys manylion hefyd am y gefnogaeth a gynigir gan ysgolion a'r Brifysgol i fyfyrwyr sydd ag amheuon ynghylch camymddwyn academaidd, neu sydd angen cymorth gyda dulliau ysgrifennu.
7. Ar ddechrau pob modiwl rhaid rhoi cyfarwyddiadau ar ddisgwyliadau'n ymwneud ag unrhyw weithgaredd academaidd lle mae angen i fyfyrwyr gydweithio. Rhaid rhoi gwybodaeth glir i fyfyrwyr ynghylch i ba raddau y mae cydweithio'n ofynnol neu'n cael ei wahardd.
8. Ni ddylid cymryd yn ganiataol bod myfyrwyr wrth gyrraedd y Brifysgol eisoes yn gwybod beth yw confensiynau academaidd, beth yw camymddwyn academaidd, a sut y gallant ei osgoi. Rhaid i gyfarwyddiadau ar ddefnyddio ffynonellau gwreiddiol ac eilaidd, dulliau llyfryddiaethol, cyfeirnod i ac osgoi hunan lèn-ladrad gael eu cyflwyno i'r holl fyfyrwyr mewn iaith glir a diamwys. Rhaid i'r cyfarwyddiadau gynnwys cymaint â phosibl o enghreifftiau wedi eu tynnu o'r pwnc a astudir. Ystyrir bod rhoi cyfleoedd i fyfyrwyr weld p'un a ydynt yn cyflawni llên-ladrad ai peidio yn ymarfer da; er enghraifft, drwy ganiatáu i fyfyrwyr gyflwyno fersiynau drafft o waith i Turnitin.
9. Yn achos myfyrwyr dysgu o bell, a myfyrwyr sydd wedi cofrestru gyda Phrifysgol Bangor ac sy'n astudio yn un o bartneriaid y Brifysgol yn y DU neu'n rhyngwladol, rhaid i ysgolion ddarparu canllawiau clir ynghylch beth yw camymddwyn academaidd, neu sut y gallant ei osgoi. Rhaid trafod camymddwyn academaidd mewn cyrsiau preswyl, grwpiau astudio neu gyfarfodydd cefnogi eraill.
10. Rhaid ystyried semester cyntaf cyfnod astudio pob myfyrwr fel un datblygiadol, gan roi cyfleoedd i annog a datblygu dulliau gweithredu academaidd da. Rhaid ymdrin mor gydymdeimladol â phosibl ag achosion o ymarfer academaidd gwael, gan roi cefnogaeth briodol gan staff academaidd ac/neu diwtoriaid personol er mwyn sicrhau bod y myfyrwr yn deall sut y gellir osgoi digwyddiadau pellach.
11. Dylid rhoi sylw neilltuol i'r posibilrwydd o lèn-ladrad wrth farcio'r aseiniadau cyntaf mewn cyrsiau ôl-radd, lle nad oes ond cyfleoedd cyfyngedig iawn ar gyfer gweithredu adferol. Yn achos myfyrwyr sydd ar gyrsiau Meistr hyfforddedig, rhaid i drefniadau ganiatáu i'r cyflwyniad ysgrifenedig cyntaf gael ei ddefnyddio'n ddatblygiadol, er gwaetha'r ffaith y gall y gwaith gyfrannu at yr asesiad terfynol. Gellir cyflawni hyn drwy:
 - Bennu nifer cymharol isel o farciau i'r aseiniad
 - Caniatáu ailgyflwyno'n syth lle mae myfyrwyr wedi methu â chydymffurfio ag arfer da
12. Rhaid i ddalennau blaen gwaith a asesir gynnwys adran lle mae'r myfyrwr yn datgan mai eu gwaith eu hunain ydyw (yn amodol ar unrhyw gyfarwyddyd penodol ar waith ar y cyd sy'n effeithio ar ddarnau penodol o waith).

13. Rhaid i ysgolion roi cyhoeddusrwydd i'r ffaith bod gwasanaethau cefnogi ar gael i fyfyrwyr, yn cynnwys y ganolfan sgiliau astudio, a rhaid iddynt sicrhau myfyrwyr y gallant geisio cyngor gan staff academiaidd a chefnogi unrhyw bryd yn ystod eu hastudiaethau.
14. Rhaid cynllunio aseiniadau i annog meddwl beirniadol a lleihau'r cyfle am gamymddwyn academiaidd, yn cynnwys hunan lèn-ladrad. Er enghraifft, gall aseiniadau ddisgwyl i fyfyrwyr ddatrys problemau neu ddatblygu damcaniaeth yn hytrach nag adolygu gwybodaeth. Yr un modd, bydd gofyn i fyfyrwyr ysgrifennu ar gyfer cynulleidfa wahanol neu mewn fformat gwahanol yn lleihau'r cyfle i ddim ond atgynhyrchu gwybodaeth a gyhoeddwyd.
15. Rhaid i ysgolion sicrhau y caiff myfyrwyr ganllawiau ar sut i gyfeirnodu deunydd yn gywir, yn y testun ac yn y llyfryddiaeth. Rhaid rhoi gwybodaeth iddynt ynghylch arddull/fformat cyfeirnodu sy'n benodol i wahanol bynciau.
16. Rhaid i ysgolion roi canllawiau i fyfyrwyr ar enghreifftiau o lèn-ladrad sy'n benodol i bwnc neu ddisgyblaeth arbennig. Rhaid i hyn roi pwyslais neilltuol ar enghreifftiau heblaw'r rhai a ddisgrifir yn y canllawiau cyffredinol ar lèn-ladrad.

Atodiad 2 - Cyfrifoldebau Myfyrwyr

1. Rhaid i fyfyrwyr ddarllen ac ystyried yr holl ganllawiau ar gamymddwyn academiaidd a ddarperir gan y Brifysgol ac ysgolion.
2. Mae cyfeirio at waith pobl eraill yn dangos darllen cefndirol ac ymchwil ac yn cryfhau unrhyw ddadleuon a gyflwynir gan fyfyrwyr yn eu gwaith eu hunain. Caiff darllen ac ymchwil o'r fath ei wobrwyo, ond ni ddylai myfyrwyr gopïo gwaith eraill neu ddefnyddio gwaith eraill heb gydnabod hynny.
3. Mae aralleirio gwaith rhywun arall heb gydnabod hynny yn cael ei ystyried yn llên-ladrad. Mae hynny'n cynnwys gwneud mân newidiadau i waith rhywun arall drwy ddefnyddio rhai geiriau gwahanol neu ddileu ychydig eiriau. Rhaid cydnabod hefyd ffynonellau unrhyw ddeunyddiau sydd wedi cael eu cyfieithu o'r gwreiddiol i'r iaith y caiff yr asesiad ei gyflwyno ynddi.
4. Y ffordd orau o osgoi llên-ladrad yw dechrau aseiniadau'n fuan a sicrhau y cyfeirir at ffynhonnell pob darn o wybodaeth mewn gwaith a gynhyrchir i'w asesu (yn cynnwys ffynonellau ysgrifenedig a llafar, delweddau a thablau o ganlyniadau). Yr unig eithriad yw ffynonellau amlwg. Mae ffynhonnell yn 'amlwg' os yw'r wybodaeth yn hysbys i bawb, naill ai'n gyffredinol neu mewn maes ymchwil penodol, e.e. 'Digwyddodd y Concwest Normanaidd yn 1066'. Mae ffynonellau gwybodaeth yn cynnwys ffynonellau cyhoeddus, megis llyfr, cyfnodolyn, papur newydd, teledu, radio a'r rhyngwyd. Rhaid hefyd nodi ffynhonnell gwybodaeth nad yw wedi'i chyhoeddi, er enghraifft, oddi wrth drydydd parti.
5. Lle dyfynnir gwaith/gweithiau awdur mewn sawl man, rhaid rhoi union ffynhonnell y dyfyniad bob tro y caiff ei aralleirio neu y cyfeirir ato. Os caiff syniadau amryw o awduron eu dyfynnu, eu haralleirio neu eu crynhoi nid yw'n ddigonol nodi'r ffynonellau ar ddiwedd y gwaith a asesir. Rhaid i bob syniad unigol gael ei briodoli i'r awdur(on) yn y lle(oedd) perthnasol yn y testun lle caiff ei grybwyll.
6. Ni ddylai myfyrwyr aildefnyddio gwaith y maent eisoes wedi cael credyd amdano (oni bai y rhoddwyd caniatâd penodol iddynt wneud hynny). Gellir galw hyn yn hunan lôn-ladrad.
7. Nid yw'n briodol defnyddio data pobl eraill heb eu caniatâd, oni bai fod y data hynny wedi ymddangos yn y parth cyhoeddus. Mae'n dderbyniol ail-ddadansoddi data o astudiaeth a gyhoeddwyd o'r blaen ond rhaid cydnabod ffynhonnell y data gwreiddiol. Nid yw'n dderbyniol defnyddio data o ffynonellau eraill, gan fyfyrwyr eraill (oni bai ei fod wedi'i gasglu fel rhan o waith grŵp a gymeradwywyd) neu gan aelodau staff eraill heb eu caniatâd. Hyd yn oed pan ddefnyddir data gyda chaniatâd, mae'n rhaid i ffynhonnell y data gael ei chydabod bob amser.

Atodiad 3 - Canfod camymddwyn academaidd a meddalwedd canfod Turnitin

1. Gall ysgolion ddefnyddio pa dulliau bynnag sy'n cael eu barnu'n addas er mwyn canfod camymddwyn academaidd. Rhaid i gamymddwyn academaidd a amheuir gael ei gadarnhau drwy gynhyrchu tystiolaeth ddogfennol sy'n caniatáu, er enghraifft, i ffynhonnell testun/deunydd sydd wedi cael ei lôn-ladrata i gael ei hadnabod yn bendant.
2. Mae'r Brifysgol yn argymhell yn gryf ddefnyddio systemau electronig i ganfod llên-ladrad, sef Turnitin ar hyn o bryd. Mae'r Brifysgol yn sicrhau y ceir caniatâd myfyrwyr i gyflwyno gwaith i system electronig sy'n canfod llên-ladrad.
3. Ni ddylid defnyddio'r adroddiadau a gynhyrchir gan feddalwedd canfod ynddynt eu hunain i benderfynu a oes camymddwyn academaidd wedi digwydd ai peidio. Rhaid i aelodau staff academaidd sy'n gyfrifol am farcio aseiniadau ddehongli'r canlyniadau i benderfynu a ddylid edrych i mewn ymhellach i gyhuddiad o gamymddwyn academaidd. Rhaid hefyd ystyried dangosyddion eraill o gamymddwyn academaidd, fel yr amlinellir ym mharagraff 4.
4. Rhaid i staff sy'n marcio gwaith myfyrwyr ddefnyddio eu barn broffesiynol i benderfynu a oes llên-ladrad, a ffurfiau eraill ar gamymddwyn academaidd, wedi digwydd. Dyma enghreifftiau o ddangosyddion camymddwyn academaidd:
 - Mae'r gwaith, neu rannau ohono, y tu hwnt i alluoedd ymchwil neu ysgrifennu'r myfyriwr ac yn ymddangos yn rhy broffesiynol, newyddiadurol neu ysgolheigaidd.
 - Mae papur y myfyriwr yn cynnwys geirfa gymhleth neu arbenigol, termau technegol, neu eiriau ac ymadroddion eraill sydd y tu hwnt i'r hyn a ddisgwylir gan fyfyrwr ar y lefel honno.
 - Mae ansawdd yr ysgrifennu'n anghyson. Er enghraifft, efallai fod y rhagarweiniad neu'r casgliad wedi ei ysgrifennu'n wael o'i gymharu â gweddill y papur.
 - Mae'r dudalen deitl, ffont, cyfeirnodau, fformat neu ddiwyg y papur yn anghyson.
 - Mae cysylltiadau wedi eu hymgorffori, toriadau tudalen, neu rifau tudalennau anghywir yn y papur.
 - Nid yw pwnc y papur yn cyd-fynd â'r aseiniad, y darlithoedd neu'r taflenni dosbarth.
 - Mae'r llyfryddiaeth yn rhyfedd mewn rhyw ffordd. Er enghraifft, gall fod yn hir, gall arddull y llyfryddiaeth fod yn wahanol i'r un a ddefnyddir fel rheol, mae'r dyfyniadau o ffynonellau hŷn neu anghysbell, neu ychydig o'r deunyddiau yn y cyfeirnodau sydd ar gael yng nghasgliadau llyfrau, cyfnodolion neu electronig llyfrgell y Brifysgol. Mae'n bosib chwilio catalog y llyfrgell i weld a yw eitemau a restrir yn y llyfryddiaeth ar gael i fyfyrwyr.
 - Gellir defnyddio'r un dulliau chwilio a ddefnyddir gan fyfyrwyr i ganfod papurau ar y rhyngrwyd hefyd i adalw papurau a lôn-ladratawyd. Gellir teipio ymadrodd o waith myfyriwr i beiriant chwilio i ganfod ffynonellau a gopiwyd.
 - Wrth ystyried gwaith myfyriwr, rhaid rhoi sylw hefyd i destun sy'n debyg, er nad yn union yr un fath o anghenraid, i ffynonellau eraill, yn cynnwys gwaith myfyriwr arall. Mae myfyrwyr yn euog o lôn-ladrad os ydynt ond wedi newid ychydig eiriau a chymalau, neu wedi newid trefn brawddegau'r gwreiddiol. Mae llên-ladrad hefyd yn cynnwys cyflwyno fersiwn wedi'i hailysgrifennu o'r testun gwreiddiol heb nodi ffynhonnell ar gyfer unrhyw rai o'r syniadau neu ffeithiau.

5. Caniateir i fyfyrwyr gyflwyno gwaith i Turnitin i'w wirio am l en-ladrad cyn i'r gwaith gael ei gyflwyno i'w farcio. Dim ond oes yna reswm penodol iawn y gellir rhwystro myfyrwyr rhag gwneud hyn yn achos aseiniad neu fodiwl.

Atodiad 4: Cosbau arferol mewn achosion o gamymddwyn academiaidd a gyfeirir at Banel Ymchwilio⁴

Math o Gamymddwyn Academiaidd	Cosb Is¹	Cosbau Arferol²	Cosbau Uwch³
Camymddwyn academiaidd mewn Arholiadau neu Waith Cwrs	<ul style="list-style-type: none"> Dyfarnu 0% i waith a asesir Caniateir ailsefyll/ailgyflwyno Caiff marc gwaith a asesir ei gapio ar 40% (Lefel 4-6) neu 50% (Lefel 7) Opsiwn i ganiatáu i'r myfyriwr ailgyflwyno heb y cap ond os bydd y Panel yn dewis yr opsiwn hwn rhaid iddo egluro'r penderfyniad i'r ysgol 	<ul style="list-style-type: none"> Dyfarnu 0% i waith a asesir Caniateir ailsefyll/ailgyflwyno dim ond os bydd angen ac os caniateir hynny o dan reolau'r Brifysgol Capio marc y modiwl ar ôl ailsefyll ar 30% (Lefel 4-6) neu 40% (Lefel 7) 	<ul style="list-style-type: none"> Dyfarnu 0% i waith a asesir Ni chaniateir ailsefyll/ailgyflwyno ac eithrioi gyfadfer methiant fel myfyriwr rhan amser/allanol.
Camymddwyn academiaidd mewn project ymchwil Meistr (Traethawd Hir)	<ul style="list-style-type: none"> Caniatáu ailgyflwyno'r thesis cyfan, ond gan ganiatáu newidiadau i adrannau/penodau penodol yn unig 	<ul style="list-style-type: none"> Dyfarnu 0% Caniatáu ailgyflwyno ond capio'r marc ar 50% 	<ul style="list-style-type: none"> Dyfarnu 0% Ni chaniateir ailgyflwyno project ymchwil (caniateir Tystysgrif neu Ddiploma ôl-radd)
Camymddwyn academiaidd mewn thesis ymchwil ôl-radd	<ul style="list-style-type: none"> Caniatáu ailgyflwyno'r thesis, ond gan ganiatáu newidiadau i adrannau/penodau penodol yn unig 	<ul style="list-style-type: none"> Arholwyr i ailystyried y thesis a phenderfynu a ddylid, gan anwybyddu adrannau a ddiffiniwyd, ddyfarnu'r radd i'r thesis (neu radd is lle mae'r opsiwn hwnnw ar gael) 	<ul style="list-style-type: none"> Ni chaniateir ailystyried neu ailgyflwyno'r thesis. Ni ddylid ystyried rhoi gradd is i ymgeisydd oni bai ei fod/ei bod eisoes wedi cyflawni'r meini prawf ar gyfer cymhwyster ymadael a bennwyd i'r rhaglen.

1. Defnyddir y Cosbau Is os yw un neu fwy o'r canlynol yn berthnasol: roedd yr hyn a wnaed yn anfwriadol neu o ganlyniad i fethu â deall rheoliadau'r Brifysgol; gweithredwyd yn fyrbwyll a heb gynllunio hynny ymlaen llaw; mae'r camymddwyn academiaidd yn fychan iawn mewn perthynas â swm y gwaith a gyflwynwyd; mae yna amgylchiadau personol neu amgylchiadau eraill perthnasol; ac/neu byddai'r Gosb Arferol yn cael effaith anghymesur ar broffil marciau'r myfyriwr.

2. Defnyddir y Cosbau Arferol os yw un neu ragor o'r canlynol yn berthnasol: mae'r myfyriwr yn deall bod yr hyn a wnaeth yn

anghywir; roedd yr hyn a wnaed wedi'i gynllunio ymlaen llaw; mae camymddwyn academiaidd wedi dylanwadu ar waith a gyflwynwyd, ond nid yn helaeth; ac/neu nid oes unrhyw amgylchiadau lliniarol perthnasol.

3. **Defnyddir y Cosbau Uwch** os yw un neu fwy o'r canlynol yn berthnasol: nid yw'r myfyriwr yn dangos unrhyw edifeirwch neu ofid am yr hyn a wnaeth; mae'r hyn a wnaed yn dangos llawer o gynllunio ymlaen llaw; mae'r camymddwyn academiaidd yn helaeth mewn perthynas â swm y gwaith a gyflwynwyd; y myfyriwr wedi cael rhybudd blaenorol gan Banel a dyma'r ail drosedd camymddwyn academiaidd; nid oes unrhyw amgylchiadau lliniarol; ac/neu nid yw'r Gosb Arferol yn adlewyrchu'r drosedd a gyflawnwyd yn ddigonol
4. **Capio marc ar 30% neu 40%.** Os yw modiwl yn un Craidd, rhaid capio'r marc ar 40% (**Lefel 4-6**) neu 50% (**Lefel 7**).

Sylwer: Os yw myfyriwr yn syrthio rhwng categorïau; er enghraifft, os awgrymir cosb uwch ar sail un maen prawf ond cosb arferol ar sail maen prawf arall, yna dylid gweithredu'r uchaf o'r ddwy gosb.